

Numărul 45.

Oradea-mare 23 nov. (6 dec.) 1903.

Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Spre toamnă.

Amiceii mele R. C.

Cum s'a pornit un lung suspin
Prin frunze galbene de pin,
Și un freamăt lung a lung delir
Prin crengile de trandafir,
Tu suflet, ce ți am zăvorit,
Jurându-mi că ești împetrit,
Cum vezi cădând atâtea foi,
Încet încet mi te înmoi,
Și plângi duios în urma lor,
E plânsul lin mistuitor...

De ce plângi frunzele ce cad,
Și dorurile ce nu scad?
Ilusii mândre tinerești
Atât de trist ți le bocești.
De ce te crezi tu înșelat
Că florile s'au scuturat
Și că te vezi acum uitat?
Nu știi că totu-i trecător,
Ce-i pe pământ dăinuitor,
Și toți se duc la un loc
Și frunzele de busuioc
Și dragoști fără de noroc
Și la un loc le îngropăm,
Ca rënd pe rënd să le uităm?!

De ce plângi lacrimă înședar?
Alină-ți plânsul teii amar!
Că florile iar înflorește,
Și frunzele iar înverdește.
Și poate și noi vom găsi
Ochi dragi, ce țarăș ne or țubi,
Și poate iar ne-or amăgi...

Și toate-or fi cum ai mai fost,
Căci toți își ai acelaș rost.
Nu plânge lacrimă înședar,
Alină-ți plânsul teii amar!...

Elena din Ardeal.

Catastrofa Daciei.

— Roman istoric. —

(Urmare.)

Pentru ce vorbești în acest ton cătră mine, despre care știi că-ți sînt deobligată?

— Deobligată? — se miră Aelius. — Tu să fii deobligată robului neputincios, care ș așteaptă în fundul temniții moartea? Ce am făcut eu pentru tine?

Alvameda zimbii și în ochii ei se aprinse o lumină de îndușare.

— Când te-am vădut prima dată — răspuse cu sfială — în sufletu-mi tinăr s'au trezit pofta pătoase. Nu tăgăduesc, la început me bucurasem de soartea ta nefericită, căci șcieam că te pot mântui de moartea ce ți se pregătia și inima-mi aprinsă de patima amorului pătos îmi șoptia, că vei fi recunoscător și vei luă cu tine pe femeia care ți-a deschis ușa temniții. Acesta-i motivul adevărat, care me îndemnase să te cercetez. Adă-ți numai aminte, cum m'ai indignat, când m'ai refusat ofertul ce ți-l făcusem și cum îți isbisem în față cele mai crudele amenințări ca să te induplec să faci pe placul meu! Tu inse ai fost firm și constant. Mi'ai spus că ești creștin și că religia ta nu te lasă să mințesei nici atunci, când prin minciună ai putea scăpă de moarte. Mi'ai spus apoi că ești logodit și că mireasa ta te așteaptă. Și ce cugeți? Simțit-am oare atunci milă pentru tine?... Dorul de rēsbunare pentru rușinea ce m'o trântiseși în față prin neprimirea ofertului meu, me făcu să-mi astēmpēr mânia ce să pregă-

tiă să isbucnească și să-mi frământ mîntea să aflu chinuri alese, cu cari să te pedepsesc. Voiam înse, înainte de a me delectă în chinurile tale, să cunosc principiile acelei religii, care îmi părură peste măsură ridiculă. Din mînioasă indignată cum eram, m'am prefăcut în prietină, la aparență binevoitoare, în adevăr înse astută, fătarnică. M'am prefăcut a me miră de constanța ta și te rugai să-mi descoperi adevărurile acelei sublime religii, care sădește în inimile aderenților ei astfel de virtuți. Tu n'ai observat că-ți vorbiam în bătae de joc și cu bucurie ai început a me învăța. Și în urma învățăturilor tale, preoteasa lui Wuotan, unealta diavolului, s'a îngrozit de întunecimea în care orbecase până atunci. Înaintea ochilor mei sufletești s'a făcut lumină, și am aflat calea cea adevărată care conduce la mîntuire. Noapte de noapte veniam la tine și te ascultam schimbată în suflet. Nu trecuse încă o săptămână de când devenisem învățecua ta, și mi se părea că nu me recunosc pe mine însămi. Patima pecătoasă s'a stins cu desevîșire din inima mea, ca să dea loc compătimirii sincere. Acum me îngrozesc, când cuget la oficiul meu de preoteasă păgână. De când mi s'a deschis ochii, m'am sustras sub diferite preteceste de la împlinirea acestui oficiu, pe care îl urîsc din tot sufletul: Mîinile mele nu se vor mai încrunta nici odată de sângele jertfelor păgâne și buzele mele numai pe Dumnezeu cel adevărat îl vor laudă!

Nici odată Aelius atîta însuflețire nu descoperise în glasul Alvameldei ca în acel moment. Preț de câteva clipe se făcîu tăcere mută în temniță. Când Aelius își rădică apoi privirea atîntită pe pămînt, ca să laude intențiunea Alvameldei și să-i spuie cât de mult se bucură, cuvintele i se opriră în gât și gura îi remase deschisă de jumătate.

În lumina gălbinișoasă a lampei, înaintea lui Aelius stătea un chip de femeie atît de frumos, cum numai fantasia invențioasă își poate zugrăvi. Vîlul ce acoperise pe Alvamelda din cap până 'n glesne, căduse la picioarele ei, desvîlindu-i pîrul minunat ce-i atîngea ca o mantauă de fire de aur rotundele sale brațe goale, sinul și umerii ei de zăpadă. Ochii lui Aelius nu mai vădură nici odată o frumșeță femeiească atît de perfectă. Obrazii ei străluciau de albeață orbitoare suflată cu o ușoară ceață trandafirică; ca și când aurora și-ar fi pus degetul său pe o floare de crin, așa de armonios se contopiau în drăgălășele sale trăsături candoarea cu roșeața. Din cerul vînat al ochilor ei scînteia un foc perșător, pe care genele sale lungi pe lîngă toată imputerirea ce și-o dădea, nu-l puteau opri să nu se streceure printre firele lor.

Trei săptămîni de când Aelius în toată noaptea petrecuse oare întregi în apropierea acestei femei, nu avuse ocaziune de a se îmbătă de farmecul ei, de oare ce nici odată nu venise la el cu lumină ca în aceea noapte viforoasă. O cunoșcea mai mult după glas, decît după exterior, căci lumina lunii numai de abia îi subția întunecimea temniței, și de și se întemplă că Alvamelda era la el atunci, totuș nu o putea vedea, căci venia înfășurată într'un vîl.

Acum când i se arătase în întreaga sa frumșețe, de pe buzele lui, în mod involuntar, scîpă o exclamație de admirare:

— Ah, Alvamelda! cât ești de frumoasă.

Preoteasa rușinată, ca și când cineva ar fi sur-

prins-o în baie, repede își rădică vîlul și se înfășură în el.

— M'ai rușinat cu cuvintele tale, Aelius! — zise ea zîbind. — Nu tăgăduiesc că a fost timp, când aș fi tremurat de plăcere, dacă aș fi auzit astfel de cuvinte din gura ta. Când te-am vădut pentru prima oară, mi se părură că înaintea mea stătea idealul intrupat al visărilor mele. Acum înse toate au trecut. Mulțămită Dumnezeului celui adevărat, că lucrul s'a întemplat așa. Unica țintă a vieții mele va fi de acum înainte să me sacrifc cu totul Dumnezeului cel adevărat, pe care l-am cunoscut din învățăturile tale. Și așa nu știu, avea-voi viață atît de lungă, ca să-mi spîl rugina nenumăratelor păcate ce mi-au mînjit sufletul, de când aduc jertfe idolilor.

Frumoasa sa față luă expresiune tristă, în care tremură cel mai adînc regret pentru trecut și cea sinceră promisiune de îndreptare.

Cîteva momente trecură în tăcere mută. Numai baterea febrilă a inimii Alvameldei tradă cîtă forță și abnegație a trebuit să pună în cumpănă juna preoteasă, ca să-și mențină echilibrul sufletesc în butul pornirilor sale pătimașe, cari toate se resvîrătiră de cuvintele lui Aelius.

Timpul trecuse — se reculesc în sfîrșit Alvamelda stringîndu-și pe lîngă talia sa sulegetă vîlul. Aelius cugetă că vrea să se departă.

— Nu me părăsi încă, Alvamelda! — o rugă impetuos.

— Nu voi face aceasta înainte de a-ți împărțasi lucruri de tot importante.

Aelius deveni atent.

— Ce ai să-mi spui? — o întrebă cu curiositate.

— Am dat peste urma lui Withimir.

Aelius tresări de bucurie,

— Grăit-ai cu el?... Știe el în ce necas amar me chinuiesc eu?

— Te asigur că am încercat toate să-i vorbesc, dar n'am reușit. Withimir e sub pază bună, închis în casele ewartului suprem, care s'a îngrijit ca nimeni să nu se poată apropia de el. Aceste le știu de la păzitori, pe cari am isbutit să-i corup.

— Athaulf nici pe fiul său nu-l cruță, și eu, streinul nefericit, mai avusem încă nădejde să scap dintre zidurile acestei închisori — oftă Aelius.

— Nu purtă grijă pentru Withimir! Despre acela poți fi liniștit că nu i se va întemplă nici un reu.

— De ce l-a dat atunci Athaulf sub paza streinilor? De ce nu-l ține la el? De ce nu-l pune pe picior liber?

— Toate aceste își au cauzele lor. Athaulf nu e în Apulum...

— Athaulf nu e în Apulum? — o întrerupse Aelius mirîndu-se.

— De câteva zile s'a dus cu toată oastea sa la Sarmiseghetusa.

Aelius simți în inimă o împunsătură de săgeată.

— Se pregătesc să iee cu asalt Sarmiseghetusa? — întrebă cu fața schimonosită de frică.

— Poate să le fie aceasta intențiunea. Atîta știu că au venit curieri din tabera de la Sarmiseghetusa să se adune acolo toate oștirile Goților, de oare ce se lătise faima că împăratul a pus la cale mai multe legiuni să rupă asediul capitalei.

Aelius se înfioră. În sufletul său se deșteptară oribile visiuni. I se părea că aude clocotirea luptei desperate, ochii i se îngroziră de riurile de sânge ce vor înroși stradele capitale. Și Lucila, iubita lui Lucila, va trebui să mai sufere încă odată teribilele chinuri ale fricei de moarte! În neputința lui ochii i se umediră, că nu poate fi și el lângă mireasa lui să o mângăie și să o aperse.

Alvamelda observă lucrea picăturilor de lacrimi în ochii lui Aelius și se întristă, când își aduse aminte că pentru ea, ori ce pericol amenințător i s'ar fi rădicat asupra capului său, nu s'ar fi întristat atât de adânc. Își aduse înse aminte și de ținta nouă a vieții sale; cu mâna tremurătoare își șterse fruntea îmbobată de asudori și în sufletul ei biciuit de viscolul patimei ardătoare, se rentoarse liniștea calmă a consolării.

— Nu te întristă, Aelius! — zise ea cu bunăvoință. — Destinul nostru e în mâinile lui Dumnezeu și acela e înțelepciunea absolută, care de a bună seamă știe ce soarte să croiască fiecărui muritor. Tu ai să fii fericit cu Lucila!

Aelius suspină și-și aținti privirea pe un punct, ca și când și-ar adânci-o în golul depărtării.

— A trecut o oră de când petrec la tine — îl deșteptă Alvamelda. — Mai am încă de a-ți spune multe, cari te privesc foarte de aproape.

Aelius apucă mâna preotesei.

— Iartă-mi, Alvamelda, aceste momente de slăbiciune. Spune-mi toate câte știi. Vorbial de Withimir.

— Da. Acela de prezent e în casele lui Samanarich. În public nu se poate arăta încă.

— Pentru ce?

Alvamelda zimbă.

— Și-a pierdut podoaba capului. La voi, în munți, și-a tuns părul, și Athaulf ar peri de rușine, dacă cineva ar vedea pe fiul său nobil tuns ca un sclav.

— Nu s'a întrepus pentru mine la tatăl său?

— Numai insedar ar face aceasta. Tatăl său e infuriat, că Withimir nu voește să știe nimica despre Storchilda. Și ce e mai mult, nu numai că nu voește să sacrifice zeilor păgâni, ci își bate și joc de ei. Săptămâna trecută Samanarich m'a provocat să întrebuițez vrajuri și să aflu cine poartă vina pentru aceasta încăpăținare. Eu am zis că-s bolnavă, ca să scap de aceasta slujbă odioasă. În urmă a vrăjit o preoteasă bătrână, și știi pe cine a aflat de cauză la toate relele?

— Pe cine?

— Pe tine.

— Pe mine? — se miră Aelius. — Dar eu nici n'am dat față cu Withimir de trei săptămâni, de când me chinuesc aci. Dacă vor zice că l-am sfătuit înainte de a cădea în prinsoare, me voi apăra cu aceea, că eu, neavând știre despre cugetul lor de a răpi dintre noi pe Withimir, nu i-am putut da sfaturi pentru casuri despre cari nici prin minte nu mi-a trecut, că se vor întemplă oarecândva.

— Dacă voești să te aperi cu argumente în contra auctorității preotesei, care te-a ales pe tine de pricină, îți îngreunezi numai soarta. Sentința ta e pronunțată deja, și toate argumentele tale cu cari ai voi să o răstorni, nu pot fi altceva decât oleu pe flacăra.

— Și cum sună acea sentință? — întrebă Aelius.

— Goșii nu cunosc alta pedeapsă pentru străini decât moartea.

— Sunt gata de a me supune acesteia în tot momentul. La una te rog înse, Alvamelda, caută pe Lucila și spune-i că ultima mea gândire a fost a ei.

Alvamelda își adânci privirea înduioșată în ochii lui Aelius și-i zice cu milă:

— Ești tânăr încă, Aelius. Înaintea ta stă încă un viitor lung, și totuș atât de ușor te lapești de viață?

— Viața-mi e în mâinile Domnului.

— Adevărat, dar totuș fiecare om e îndatorat să-și apere viața. De ce nu te încerci și tu a face așa?

Pe buzele lui Aelius se ivi un zimbet amar și zise cu signație.

— Ce pot face eu în contra acestor ziduri groase și acestei uși înferocate?

— În contra zidurilor nu poți face nimic, dar ușa de aceea e ușă, ca oamenii să intre și să iasă pe ea.

În ochii lui Aelius se aprinse flacăra speranței, care primi nutrement nou din următoarele cuvinte ale preotesei:

— Pe mâne noapte să fii gata de drum! Voi veni și te voi scoate din aceasta gaură muceșită.

Muribundul nu se aruncă cu mai puțină nădejde după paul ce plutește spre el de-asupra valurilor ucigătoare, ca cu care Aelius primise aceste cuvinte îmbucurătoare. A fi liber iarăș, a vedea pe Lucila, pe Octavia, a se oprî la marginea mormântului deschis să-l înghițească, a se rentoarce de pe pragul morții la o viață fericită! Iată visul nălucirilor sale se realizează!... În sufletul său simți o necesitate pătimașă să se arunce în brațele femeii care-i putea da viață și fericire.

(Va urmă)

Tit Chitul.

S o n e t.

*De-ți bate sufletul, nebun ți-î dorul
De ochii ce 'ndeamnă la păcate,
La ce măi puț și mintea ta să cate
În lumii și stele, ce este amorul?*

*Azi rău-ți dau privirile 'nfocate
Și cântul tei ferice își ia sborul,
Iar mâne-o vorbă rece 'ntinde norul
Cu umbra-î tristă care te abate!*

*Și te uimesc schimbările din tine...
Neconsecuentă e și schimbătoare
Filosofia dragostei hatne...*

*Tu riști... Și totuș inima te doare.
Tu plângi... Și mângăere densa ți vine —
Îubește, dar să nu 'ntrebi: de ce oare?!*

I. U. Sorieu.

B l e s t e m u l .

— Tragedie. —

Treî acte în versuri.

(Urmare.)

JANI.

Îa seama!

Eü ți-o jur a mea vei fi!
Te voi smulge și din mâna
Mamei tale... jur aceasta.

LIA.

Dacă poți.

JANI.

Pot tot ce-mi place!

Ei, deci uite:

Scoate din brâu un pistol; se apropie tot mai mult de
ușa etacului.

Trag cocoșul.

Întru, veți, pe ușa asta,
Și un om e dus din lume!
Stați pe loc! de faceți un pas,
Nu aștept, — omor fugarul.
Ai zis tîrg! să 'ncepem tîrgul:
Dacă vreți să iasă 'n viață,
Vei primi să-mi fi soție; —
Dacă nu, îl voi ucide,
Și tu tot vei fi a mea!
Pot să fac cum vreați, și totuș
Cer întei să-ți intru 'n voe.
Uite tîrgul! spune-mi gândul,
Am să fac precum îți place.

LIA.

N'am să fiu a ta.

JANI.

Prea bine:

Moară 'ntei păgânul.

LIA.

Stați!

JANI.

Da? Primești!

Lia tace.

Nu? fără bine!

Se duce spre ușe.

LIA.

Stați!

JANI, din pragul ușei.

Vei fi soția-mi?

LIA.

Da!

JANI.

Jurî?

LIA, cu glas înăbușit.

Da, — jur!

JANI.

Pe muma-ți?

LIA.

Da.

JANI, vine spre Lia.

Bine, cred! jurași pe mama!

Dar îa seama să nu uiți.

Ah! ar fi să-ți jocî chiar viața.

Tu a altuia! un altul
Să sărute-aceste buze!
O! ar fi să schimbî în trăsnet
Omul care-ți stă în față; —
Aș vedea 'nainte-mi sânge,
Aș vîri pumnalu 'n tine.

Lia plînge.

Șterge ochii, voi fi blînd.
Te-oi iubi din suflet Lio
Și cu timpul vei uită
Cum îa astăzi mâna ta!

Voeșce s'o sărute. Lia îl împinge, Jani devine din noș
aspru.

Însăși fiara se 'mblîndeșce!
Vorbele-ți de ură, mâne
S'or preface în cîntări,
Și-ai să 'ntinzi a tale buze
Gata pentru sărutări.

LIA.

Du-te... lasă...

JANI.

Bine... plec!

Dar să șei, — sînt hotărit
Și atât adaog, Lio,
Să nu-mi pui cuțitu 'n gât.
Mi-ai jurat pe mama, — uite
Dacă-ți calei tu jurămîntul,
Sigur sînt că s'o deschide
Înainte-ne mormîntul!

LIA.

Du-te... pleacă... e tîrziu!

JANI.

Spune-mi, — jură înc' odată
Că vei fi a mea!

LIA.

Voi fi;

Da, ți-o jur!

Cade sdrobotă pe un jeț. Plînge.

Ah!

JANI, din prag.

Noapte bună!

Scena III.

LIA, apoi ROXANDA, în urmă STROE.

Lia cu capul între mîni plînge cu hohote. Ușa se des-
chide încet, Roxanda apare. Ea se apropie de fată în vîrf
picioarelor, îngenunchiază lângă ea.

ROXANDA.

Ce e maică? Lie dragă,
Uite, mama ta te 'ntreabă.
Înger dulce de ce plîngi?

După o pauză.

Tudor, da! .. îl plîngi pe Tudor!
Bine faci căci ți-este frate,
Tu ai inimă de înger,
Și ai iertat... Plîngi! plîngi cu mine!

Stroe în timpul acesta a intrat prin partea opusă. El
are o icoană în mîna. Priveșce la femeie, șterge o lacrimă,
clătină cu tristețe capul. Tăcere. Sue în sus, dă perdelele la
o parte.

Pe un jeț stă Tudor mort, cu mînil pe piept. Stroe
pune icoana între mînil mortului, face o cruce, sărută mînil.
În sfeșnice mari luminările ard la capul mortului.

Povară ușoară

ROXANDA, Liei.

Vai! ce tare-ți arde fruntea.
Hai puțin de-ți spală ochii,
Sufletul ți-l răcoresce!...
Es amêndoue.

Scena IV.

STROE, singur la capul lui Tudor.

Tot se darmă! tot se surpă!
Și cu cât mai alb mi-e përul,
Mai puțin pricep eu viața!
E senin și-albastru cerul
Și de-o dulce fericire
Îți e sufletul tot plin;
Dar un fulger se desprinde
Și trăsneșce din senin!
Veđi un câmp de albăstrele
Și-un tufar cu trandafiri,
Vii să rupi și tu o floare
S'o săruți, s'o porți la piept,
Ai în tine veselie
Și pe buze o cântare...
Dar te-opreșci! din flori un șarpe
De odată-l veđi c'apare!
Trece-o tină ră copilă
Albă, mândră ca o floare,
Ride cerul în privirea-i
Și în calea-i primăvara;
Spre lumină, fericire
Credî că filele o poartă, —
Viața inse toarce firu-i:
Ți-o aduce 'n față moartă!
Treci! și 'n ochi-ți ride vesel
Un palat frumos și mare,
Tot e cântec împregiuru-i,
Farmec făr' asemănare,
Credî că raiul e n' 'năuntru,
Fericire, doruri, cânt...
Faci un pas, — și plângi de groază,
Ai intrat într'un mormânt!...
Tot se darmă! tot se surpă!
Soarta jertfa și-o alege
Și din jocul veseliei
Nașce fulgerul urgiei,
Iar în locul vieții, urlă,
Urlă cântece de mort.
Nu-i știință! nu-i putere
Să înlătore ursita
Când aceasta jertfe cere.
Pe ori ce drum o să apuci,
Ori cât dor ai tu de viață,
Ori cât plâns o să usuci,
Florile se schimbă 'n cruci,
Inima în ghiță!

Mort! așa a vrut ursita!
Fiul dușman mamei sale!
Ca un șarpe viața rupe
Toată liniștea din om.
Câte nopți pierdute 'n sbucium,
Biata mamă cât a plâns!
Un colan de zile negre
De pe urma lui a strîns!
Și tot el a fost urgie
Pentru sora-i... Biata Lie!

Ele l-au iertat și plâng!
Când din lumea asta omul
În spre groapă își ia drumul,
Tot se iartă și 'n uitare
Toate pier, cum pier fumull
Mort! De ce nu pierे inse
Vrăjmășia dintre oameni;
Ceasul reu ce stă de pândă,
Și preschimbă ziua 'n ocnă,
Fericirea în osândă?
Da! căci, vai! și 'n casa asta
Aū fost cântece odată,
Traiū de liniște senină,
Cu zori vesele și soare
Ce făceau să ți se pară
Traiul tot o serbătoare!
Vai! pieriră toate... toate!
Tot s'a stins! și 'n ceasuri negre
Vântu-mi pare că boceșce,
Că a reu mereu cobeșce...
Și eu tremur... și eu plâng,
Și me vaet, și me lupt,
E 'nsedar cu toate astea:
Uite, stavila s'a rupt!
Vin durerile năvală
Ca șivoiul unei mări,
Și mereu innecul creșce,
Căci ursita când ucide
Nu loveșce dintr'odată,
Ci mai multe rani deschide!

O! cutremură-te, Stroe:
Tudor astăzi! Cine șcie!
După el se poate, mâne
Rëndul altora să vie.
A intrat în casă moartea,
Și o jertfă-i prea puțin,
Ca s'o ia d'aci pe fugă
Și s'o sature deplin!

Roxanda și cu Lia intră. Stroe pogoară.

Scena V.

STROE, LIA, ROXANDA, apoi ERACLI.

ROXANDA.

E târziu... argații dorm.
Ceasu-i bun și noaptea-i neagră.

LIA.

Deci?

ROXANDA.

Ali pe loc să plece!

Se opreșce îngrozită, vedënd pe Eracli care intră. Stroe se întoarce brusce, trage draperiile voind să ascundă pe Tudor.

ERACLI, observând turburarea tuturor, fără să șcie inse ce se întâmplă.

Cum? să plece? Cine pleacă?
Ei, urmați ve rog 'nainte;
Ce ve face să v'opriți?
A! și colo... Ce e, Stroe,
Parî grăbit s'ascundî ceva?
Spune, ce e?

(Va urmă.)

Ludovic Daus.

Despre îngrijirea părului normal.

Cum trebuie să fie părul normal? El trebuie să fie neted; nu-i iertat să fie noduros sau crepat în vârful lui, trebuie să aibă luciul său natural, care îl dă unsoarea secernată de glandulele așezate în pielea capului.

Părul a fost considerat în totdeauna de un decor al corpului. Chiar și popoarele cele mai necultivate o știu aceasta, întrucât și ele își cultivă părul într'un grad corespunzător gustului lor. Femeile așa zicând sălbatică de pe insula Samona își împletesc în părul lor mărgelile prețioase și diferite flori astfel, încât portul lor chiar și asupra europenilor face o impresie bună. Pe portul părului s'a pus întotdeauna un pond destul de mare, durere înse, că chiar cultivarea, îngrijirea adevărată și rațională au fost și sunt chiar și în ziua d'azi cu atât mai tare neglijate. Din acest motiv nici n'are să ne prindă mirarea vedând atât de mulți cu un păr bolnav, atâția oameni tineri deja pleșuvi.

Când e vorba de îngrijirea părului, trebuie să ținem cont de acea împregiurare, că fiind părul compus dintr'o substanță carnoasă, acestea ca atare nu-i putem da putere vitală. Astfel apoi toată îngrijirea, tractarea părului are să se referească la stratul lui, adică la pielea capului. Pielea capului împreună cu patul și cu papila părului, cari sunt așezate în ea și cari produc părul, trebuie să le îngrijim pe cât se poate numai de minuțios și conștient, dacă vrem să avem păr sănătos și trainic. Precum economul rodul odată răsărit și rău nu-l mai poate face bun, dacă încă de cu timp, adică înainte de a semăna n'a cultivat destul de bine pământul; tot astfel numai o piele sănătoasă, bine îngrijită a capului poate să producă păr sănătos, frumos și des.

Stratul părului resp. pielea capului trebuie ținute pe cât se poate numai de curat. În acest motiv spele-și fiecare cel puțin odată pe săptămână capul resp. părul bine cu apă caldă și cu săpun. (Cel mai bun săpun în privința aceasta e așa numitul săpun resorcin a lui „Heinrich.”) Capul apoi trebuie să ni-l ștergem bine și după ce părul s'a uscat de tot bine, avem să-l ungem cu vre-o pomadă curată sau cu vre-uu oleu curat, căci săpunul i-a detras părului substanța unsoasă. Câtă pomadă resp. oleu avem să folosim? aceasta depinde de la cantitatea naturală de unsoare secernată de glandulele așezate în pielea capului. Sunt mulți, părul cărora e atât de unsoare, încât n'au trebuință să folosească nici de cum sau cel mult într'o cantitate de tot mică vre-o pomadă sau vre-un oleu; iarăș alții, cari trebuie să-și ungă părul tot mereu, pentru ca să nu stea sperlit, pentru ca să-l poată frisă.

În privința folosirii a peptenelor și a periilor să fim pe cât se poate numai de precauți și scrupuloși. Toate acestea trebuie să fie de tot curate înainte de a le folosi. Peptenele le putem ușor curăți după fiecare folosință. Periile de cap trebuie să le spălăm bine mai de multe ori cu apă caldă și cu săpun (de casă), căci în ele se 'ncuibă foarte ușor mult prav, multă murdărie și multe substanțe stricătioase. Curățirea aceasta să nu întrelase a o face nimenea. Periile de cap le curățim mai bine în următorul chip: Peria o umplem bine cu gălbenuș de ou, care îl lăsăm să se întărească acolo. După ce

s'a întărit îl scoatem iarăș afară și spelăm peria cu apa caldă, în care am topit sodă. Peria se face ca nouă.

Să nu folosim nici odată perii, peptene întrebuințate de alții. Peptenele și periile folosite în barbierii au să fie considerate de respânditorii cei mai siguri a celor mai diferite boale de păr; chiar de aceea ferească-se fiecare de ele. Țină-și fiecare la barbier requisitele sale proprie de periat, cari în urma urmelor nu constau atâta, prin folosirea cărora ne scutim înse de diferite boale de păr. Toți aceia, cari umblă la barbieri să se radă — țină-se strict de acea regulă, ca bricele înainte de folosință să le desinfecieze barbierul trecându-le sau prin o flacăra de gaz sau muiându-le într'o soluțiune de carbol, căci și bricele ca atare au cauzat foarte multe boale de barbă cari de cari mai crâncene. Eu din parte-mi recomand fiecăruia, ca să se radă singur acasă. Asta o face ori și cine foarte ușor cu ajutorul așa numitelor brice automate, cu cari pe lângă puțină dexteritate numai că ne putem rade ușor și bine, dar prin folosirea cărora economisăm totodată timp și bani și sântem siguri, că nu avem să căpătăm nici o boală de barbă.

Părul nu-i iertat să-l peptenăm sau să-l periam prea tare; trebuie să-l tractăm într'un chip mai fin, mai moale, mai cu cruțare, dacă vrem să rămână sănătos și frumos. Să nu folosim perii și peptene prea aspre sau peptene, dinții cărora sunt rupți sau crepați, căci cu acestea ne smulgem numai firele de păr din cap. Părul să nu ni-l ardem nici odată, căci prin procedura aceasta îl slăbim numai. Cei mai mulți își spală capul cu gălbănuș de ou. Metoda acestora e de recomandat; țin să amintesc înse că apa caldă și săpunul face tot același serviciu.

Trebuie să ne îngrijim mai departe, ca pielea capului resp. părul să fie provădute în abundență cu aer. Din acest motiv sunt pălăriile făcute din păsă deasă și prin urmare și impermeabile pentru ace de tot stricătioase pentru păr; ele împiedică numai creșterea și grăbesc căderea părului. Cu totul neigenice sunt înse chipiile militare, precum o dovedește aceasta mai bine împregiurarea, că cei mai mulți oficiali înaintați în viață sunt totodată și pleșuvi. Plimbându-ne pe afară, să ne luăm mai deoseori pălăria din cap. În odaie — fie ziua, fie noaptea — să nu stăm nici odată cu capul acoperit. Pălăria cea mai igienică, cea mai bună e cea de tot ușoară făcută din păsă ușoară, permeabilă pentru aer. Femei pleșuve nu vedem; faptul acesta e de a se atribui acelor împregiurări, că pălăriile lor sunt ușoare, făcute dintr'o materie foarte bine permeabilă pentru aer și ele nu formează un acoperământ așa zicând ermetic, ca și pălăriile bărbătești.

Ca oleu de cap să folosim numai oleu curat sau de mandule sau — ce e și mai bine — oleu de olive, căruia apoi — dacă chiar vrem să aibă un miros mai plăcut — îi putem adauge niște picături de oleu de rose sau de oleu de bergamotta. Ca pomadă de păr să folosim numai pomadă făcută din meduvă de bou. Aceasta e mai bine, dacă și-o face singur acasă, căci sub numele de pomadă din meduvă de bou se vând multe alte alifii, cari toate conțin câte toate substanțe stricătioase sau indifereente, numai chiar meduvă de bou nu.

Pomada aceasta și-o poate prepară fiecare în următorul chip.

Măduva de boi (300 gr.) avem s'o frecăm bine într'o tighie de porțelan; în urmă apoi aședăm tighia aceasta într'un vas (oală) aședat în apă caldă adăugând măduvei un vârf de cuțit de sare și un vârf de cuțit de tepsie, peatră acră (alumen crudum) pulverisată. După ce a devenit mixtura aceasta fluidă, o amestecăm bine cu un bêt subțire de lemn. În urmă apoi turnăm mixtura într'un vas, în care se află apă ferbinte, mestecându-le de nouă bine la olaltă; lasăm apoi să se răcească mixtura. Unsoarea răcită și deci și întărită o scoatem apoi afară; o topim din nou, pentru ca apa intrată într'ênsa să se depărteze de tot. În chipul acesta câștigăm o unsoare curată și bună, căreia pân' ce e fluidă încă-i putem adăuge vre-un oleu aetheric (oleum rosarum, oleum bergamotti, tinctura benzoës). Dacă vrem, ca pomada să fie de o consistență mai fluidă, îi adăugem puțin oleu de mandule sau de olive; de o consistență mai tare o putem face prin aceea, că-i adăugem ceară.

Pomadele tari — pomadele în formă de rudă — conțin într'o cantitate mare ceară sau parafin. Ele se folosesc numai spre ficsarea părului, când vrem să i dăm părului (mai vârtos la ocaziuni festive) o poziție, o formă oareș care de o durată mai lungă. Tot spre scopul acesta se folosesc și așa-numitele „bandoline“, niște substanțe fluide, cari conțin mai cu seamă gummî traghanta. Spre a-i da părului un luciu frumos, se folosesc așa-numitele mijloace „brillantine“. Acestea constau din glicerîn sau oleu de ricinus, din puțin alcool și din vre-un oleu aetheric. Oleul de ricinus are mai vârtos însușirea de a da părului un luciu negru frumos. Toate mijloacele acestea le putem folosi din când în când fără nici o consecință ulterioară stricăcioasă; e înse neapărat de trebuință, ca 'n urma folosirii lor să ne spălăm părul bine, căci în urma însușirii lor de a se lipi ori și ce fel de materie ușor de ele — formează un strat de tot favorabil pentru încuibarea pravului și a altor murdării, cari apoi pe de altă parte sînt baza adevărată a celor mai diferite boale de păr. Unele mijloace medicamentoase — cum e spre pildă pilocarpinul, au o influință cu totul specială asupra părului. Pilocarpinul promovează creșterea părului și i dă părului încărunit o culoare mai întunecată; pe de altă parte înse pilocarpinul folosit într'o cantitate mai mare și timp mai îndelungat, — căci numai astfel își eserecită influința sa zisă — provoacă simptome de otrăvire în organism. Chiar din acest motiv nu cam e de recomandat.

Sînt apoi o sumedenie de mijloace, cari de cari mai scumpe și anunțate și lăudate cu frase cari de cari mai bombastice, ca niște mijloace, cari poșed însușirea sigură de a face din oameni fără păr sau cu păr rar — oameni cu păr bogat și frumos.

Astfel de mijloace sînt, înțeleg cele mai bine răspândite și folosite: Bay-Rum; Eau de Cologne; Spiritus vinus gallicus; spirt de Rosmarie; spirt de furnice și altele. Toate acestea imbogățesc înse de fapt numai pe fabricantii, iar cumpărătorii le plătesc numai cu bani grei și trag de tot puțin folos din ele și folosul, — carele îl și aduc mijloacele acestea — îl putem ajunge pe o altă cale de tot simplă și mai efină. Partea constituantă de căpetenie a tuturor mijloacelor acestora și a altora de felul acestora — e alcoolul.

Alcoolul ca atare poșede însușirea de a irită

nervii aședați în pielea capului; prin ce apoi provoacă o abundență mai mare de sânge în vasele de sânge ale stratului părului. Prin aceasta se nutrește înse și papilele părului mai bine și deci și părul crește și se desvoaltă mai bine, mai frumos. Aceasta o putem ajunge mai bine și mai sigur prin folosirea alcoolului curat de 96%, căruia apoi îi putem adăuge niște picături din vre-un oleu aetheric și nu e de trebuință să recurgem la câte și mai câte mijloace anunțate numai în rubrica reclamelor.

Feriți-ve deci de mijloacele acestea și folosiți numai alcool curat sau următorul spirt de cap:

Rp

Spir. sapon. Ralini spir. lavandulae ar gita 50—100—260

câtă cantitate ve place.

Țin să amintesc încă un mijloc, care îl pot recomanda din toată inima, când e vorba de a împedica căderea părului și de a promovă eventual creșterea părului nou. Mijlocul acesta e de tot simplu; adevărat că n'are vre un miros plăcut, dar în vederea însușirilor sale bune e suportabil și mirosul lui.

Mijloacul acesta și-l poate prepara fiecare acasă în următorul chip:

Luăm o (1) lingură de petrolu beotificat, o lingură de glicerîn (fluid) și 1/2 litru de alcool de 96%,

Toate acestea le amestecăm la olaltă băgându-le într'o sticlă, care apoi o astupăm bine. Mixtura aceasta trebuie s'o scuturăm bine înainte de a o folosi. Mijlocul acesta îl folosim de 3 ori pe săptămână seara înainte de culcare și anume astfel, că turnăm din mixtura aceasta o cantitate corespunzătoare într'o farfurie mai mică, în aceasta muiăm apoi o perie de dinți nici prea moale nici prea tare. Cu peria aceasta imbibată cu mixtura avem să tușăm bine pielea capului grijind pe cât se poate de bine, ca numai și numai pielea capului s'o atingem, iar părul nu. Procedura aceasta pretinde răbdare și atenție mare, dar pe lângă puțină desteritate și tăindu-ne părul de jumătate scurt o putem ușor seversî. După ce am tușat bine pielea capului, ne acoperim capul cu o măramă (mai bine de mătasă) peste noapte. Dimineața apoi ne spălăm capul bine cu apă caldă și săpun și ne ungem părul cu pomadă sau cu oleu.

Cine-i mai bogat și mai darnic poate să-și procure așa numitul „Petrolin“, efectul căruia e tot acelaș ca și cel al mixturii sus descrise. Preparatul acesta e pe cât se poate de bine desodorat și are un miros plăcut. Se folosește tot în acelaș chip și 'n unele cazuri, ca și mixtura de mai sus. Se procură pe adresa: P. Schmidbauer — chemisches laboratorium — Salzburg. Bahnhof Nr. 6. Prețul unei sticle mari e 3—, cel al unei mici 1 1/2 coroană. Numai pentru preparatul acesta pot garantă.

Coriolan Nedeleu.

Șciința e ca apa: cu cât înaintează, cu atât vrea să se întindă mai departe și să pîtrundă mai adânc.

*

O carte bună este ca un amic blând, pe care îl lăsăm când vrem. Nici odată nu-ți descoperi secretele și te învață sapiența.

Pentru o floare.

Nici odată n'a fost la cire lume ca 'n seara asta. Spectacolul se dă în beneficiul unei societăți de binefacere, și lumea a dat năvală, nu atât adusă de dorul facerii de bine, cât atrasă de programul variat anunțat de săptămâni în afișe colosale, lipite pe toate zidurile capitalei. Gazetele au bătut toba și ele: „Printre alții, se vor produce Hart, celebrul prestigiator negru, Surorile Ebers, renumitele atlete, Venhop, neîntrecutul om-șarpe, și Miss Laura, cea mai îndrăzneată imblânditoare de lei. — „Va asista la această strălucită reprezentare, unică până acum în țara noastră, și familia regală“, îndrăsniseră să pună pe afiș inițiatorii festivalului, chiar după *numere*, mărind astfel interesul serbarii.

Sala, luminată a giorno, presintă un aspect feeric. Animația e de nedescris. Directorul cercului s'a întrecut: personalul tot e îmbrăcat de gală, caii, scoși la iveală până la unu, impoțonați cu căpeștele cele mai scumpe. Artiștii se succed în arenă unui mai aplaudați decât alții; în răstimpuri, clownii au un succes nebun agățându-se de coșile cailor, aplicându-și palme sgomotoase și dându-se tumba așa de caraghios, că provoacă risuri omerice.

Toată lumea e veselă, numai Miss Laura, „cea mai îndrăzneată imblânditoare de lei a timpului“, cum zice programul, într'o rochie neagră, strinsă pe corp, stă tristă într'o lojă, așteptând să-i vină rândul. Și-a rădemat capul blond de podul palmei și-a căzut pe gânduri. Nu vede privirile curioase îndreptate de spectatori spre dânsa, n'auze răcnetele fiarelor care înfloară sala anunțându-se din fundul grajdului. Ovațiunile cu cari sunt răsplătiți colegii ei, îi fac reu. Nu din gelosie; o nu. Altă dată ea eră cea dintâi care da semnalul aplauselor. O altă durere o frământă: ingratitudea publicului. Dânsa, care n'are rivală pe glob, care a înmărmurit prin euragiul ei pe locuitorii tuturor țărilor prin care a trecut, e primită cu neîncredere! Un calomniator — ah! nu poate să-l descopere, că l-ar sdrobi de mână — a insinuat minciuna că leilor, mândrilor ei lei, încă de pe când erau pui li s'au smuls dinții, încât nu mai sunt periculoși; că ea, Miss Laura laudată, nu face decât o scamatorie când își espune capul în gura fiarelor, fiind că aceștia nu o sfășie numai din cauza substanței amare cu care imblânditoarea își unge părul și fața — așa că fiorul de spaimă nu mai străbate piepturile spectatorilor, nici un *bravo* nu i mai răsplătește îndrăzneala.

„Publicul e un trădător, un ingrat“, i s'a spus de multe ori, pe când se desfătă în beția triumfului. Iată-o cădută în disgrația lui. Dar ceea ce o umilește mai tare și îi rănește sufletul ei de femeie iubitoare, e că și Penhop „omul-șarpe“, care i-a mușcat din inimă, o desprețuește. Și pe el l-a influențat calomnia. Se împlinește săptămâna de când gloria ei a

incetat, de când nici el nu i mai aruncă în cușcă rosa mult dorită. I-e frică de ridicol, de batjocora camaraziilor.

Aplausele entusiaste din sală o deșteaptă din vise. Se uită în arenă. E tocmai Venhop, ale cărui mișcări maestre au stârnit admirația tuturor. Bate și dânsa din palme, doar o zări-o artistul, să-i mulțumească cu un salut, — dar nimic! Miss Laura stringe nervos bicusca pe care-o ține în mână; o lacrimă de necaz îi pică din ochi — strălucitori cari înfruntă furia leilor — și nu pot imblândi inima unui om.

„Ara audii că stăpânești
Cu o privire zece lei;
Dar ei-ea și tu te imblândești
Cu doue-zeci, când poți să-i teri.“

O altă calomnie, strecurată sub forma unei epigrame într'o gazetă — și pe care l-o tradusese un „bine voitor“ — îi urcă sângele în obraz. În stalul I-ii, în rândul gazetarilor, caută cu ochii pe autorul infamiei, să-l cravașeze precum merită.

Dar cine să fie instigatorul atâtor reuțați? A! nu e nevoie de multă gândire. De sigur că una din surorile Ebers; bruna careia ei îi aruncă acum în fiecare seară Venhop trandafirul pe care îl poartă la butonieră.

— No. 8. Rândul dtale, Miss Laura! îi strigă de jos directorul, deșteptând-o din vise.

În mijlocul arenei, în cușca lor inzebrelită, lei frumosi și mândri se învârtesc furioși, scoțând mugete înfloritoare. Stăpâna lor, superată, nu le a dat nimic de mâncare azi; răcnetele pe cari le scot acum sunt de foame.

Când Miss Laura își face apariția, e primită cu răceală; nu se mai face tăcere ca altă dată. Palidă ea o moartă privește imblânditoarea impregiur. Când intră în cușcă, un suris amar îi flutură pe buze. Dați fiarele să se repeadă când o ved; ea, rece, îi domolește cu un gest. Se uită triumfătoare în sală, par c'ar voi să spună: „Iată mi puterea“, — dar tocmai atunci surprinde o ironie. Și aduce aminte și scâșnește din dinți.

Ca și când ar fi fost din aceeaș rasă cu fiarele, așa se luptă cu ele. Ce vrea ea face cu dânsa: le bate și le chinuește, ținându-le la distanță neputincioase; prin cercuri le face să sară, mai supuse ca papagalii; le arată carnea de care sunt flămâni, îi îndârjește și nu le-o lasă pradă. Urlă lei de se cutremură bolțile, și tocmai când sunt întăriți, își vără capul blond și frumos în gura lor ucigătoare. Iar se uită triumfătoare impregiur, sigur de astădată de succes, și iar surprinde o ironie în tăcerea insultătoare a salei, care vuiră altă-dată de aplause. Iar își aduce aminte.

Și atunci, nebună, privirea ei fulgerătoare, nu mai caută impregiur decât un singur om, „șarpele“, pe care îl iubește și căruia vrea să-i arate, lui singur, că nu e lașă. Îl vede departe, cu mâinile încrucișate, cu trandafirul nelipsit la butonieră, cu ochii țintă la dânsa. E palid. A! s'a convins însfârșit că ea își espune într'adevăr viața pentru o bucată de pâine, că nu e o înșelătoare. Imblânditoarea prinde curaj, lovește lei cu cravașa de remâne dungă, îi silește să calce peste limbă de foc, le dă în ghiare sinul ei gol — așa îi robește, că sala toată por-

neșce într'un *bravo* formidabil, rosa mult dorită îi cade iar la picioare.

„Însfârșit!“ resuflă biruitoare. Și pe când se pleacă s'o ridice, și mulțumește suridând, un țipăt strident de spaimă răsună în arenă, și lei, scăpați un moment de flacăra ochilor aceia scânteietori, se reped și-si sfășie stăpâna, care moare pentru o floare.

Radu D. Rosetti.

LITERATURĂ.

Medicul Poporului. Dl dr. I. Felix, membru al Academiei Române, a căruia activitate literară pare că crește cu vârsta-i, a scos la lumină a doua parte din lucrarea sa intitulată „Medicul Poporului“. Și aceasta a apărut în Biblioteca Societății „Steua“ din București, al cărei scop este a lucra pentru întinderea învățării în popor, prin tipărirea și răspândirea de serieri și publicații morale, patriotice și de folos practic. În aceasta a doua parte a lucrării sale dl dr. I. Felix dă povețe mai cu seamă despre acele boale pe cari le dobândesc mai ales muncitorii, atât plugari precum și alți lucrători. Un capitol se ocupă de boalele din hrană și necumpătate, altul de boalele provenite din receală, al treilea cu boalele cari le ia omul de la dobitoace; un capitol vorbește despre răniri, altul despre boalele muncitorilor și ale meseriașilor și despre otrăviri. Prețul 15 bani.

Premiile Academiei Române. Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1907 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei“. (Decis. 26 martie 1902.) — **Premiul Adamachi,** de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1907 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Înriuririle curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române din secolul XIX.“ (Decis. 3 aprilie 1902.) — **Premiul Neuschotz,** de 2000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1907 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoricul căilor ferate din România și influința lor din punctul de vedere economic, social și politic“. (Decis. 6 aprilie 1902.) — Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1906

Cărți de școală. În editura librăriei Ciurecu din Brașov au apărut: „Istoriile biblice din vechiul și noul testament“ pentru elevii și elevele din anul al II-lea de școală, de George Ludu preot și învățător și Ioan Dariu învățător. Prețul 40 fileri. — „Gramatica română“ pentru școlile populare. Partea I. Etimologia. Lucrată de P. M. Liuba fost învățător. Ediția III revădită. Prețul 50 fileri.

TEATRU și MUSICĂ.

Teatrul Național din București. Singura piesă, care de la deschiderea stagiunii ține afișul, este „Regulus Codoveanu“ comedie în 3 acte localisată după Bisson. Sâmbăta trecută s'a jucat a noua oară. Duminecă seara s'a reprezentat „Hamlet“ tragedie de Shakespeare, cu dl Nottara în rolul prim. — Comitetul teatral, în ședința sa din 7/20 novembre, a

admis pentru reprezentare drama „Aur“ în 4 acte, de dna Constanța Hodos. Piesa aceasta, se zice, se va reprezenta în cursul lunii decembrie. — Dșoara Agata Bârsescu își continuă cu mare succes moral debutul său. Marți a jucat în „Messalina“, joi în „Teresa Raquin“. Săptămâna viitoare va apare în „Contele Essex“.

Tinerimea universitară din Cluj în mijlocul poporului. Aflăm cu bucurie, că corul universitarilor români din Cluj, sub conducerea zelosului dirigent I. C. Iuga a început să facă excursiuni prin satele din giurul Clujului, cântând în biserici și dând concerte. Prima excursiune s'a făcut la Macișul-unguresc, cu ocaziunea sfințirii școlăi. A doua a fost la Feleac, unde asemenea a cântat în biserică, iar după miazăzi a dat un concert declamatoric-musical.

Serată literară română în Oradea mare. Tinerimea română din Oradea-mare a aranjat la 3 decembrie n. o serată literară-musicală în sala cea mare a otelului Arborele Verde. Serata a reușit bine. Foaia noastră fiind înse sub tipar, vom reveni în nr. viitor.

Concert și teatru în Bistrița. Reuniunea română de cântări din Bistrița a aranjat la 26 novembre o petrecere populară, precedată de concert și reprezentație teatrală, sub conducerea dlui învățator T. A. Bogdan. În concert s'a cântat și declamat. Apoi s'a jucat „Puterea dragostei“ piesă țărănească de Ioachim Pop.

Teatru în Cohalm. Tinerimea română din Cohalm a aranjat la 21 novembre n. o reprezentație teatrală. S'au jucat piesele: „Cinel-Cinel“ comedie într'un act și „Hartă Răzășul“ canțonetă comică, ambele de V. Alecsandri. După teatru a urmat dans.

Doze coruri noue de Vidu. Dl I. Vidu a scos la lumina zilele trecute doze coruri noue: a, „Marșul lui Iancu“ și b, „Haidaii frații“ Prețul ambelor 1 cor. 50 fileri. De vânzare la „Tipografia și librăria diecesană“ din Caransebeș.

PICTURĂ.

Expoziția cercului artistic la București atrage multă lume amatoare de pictură și sculptură. Expoziția face imprasiunea cea mai bună. Lucrările membrilor cercului umple două sale, în a treia și cea din urmă sunt opere de neuitatul Georgescu. Sunt foarte bine reprezentați pictorii Angelescu, Serafim, Georgeghi, Mihăilescu, Alexandrescu, Aricescu, Basarab, Neyles, Sperlich, Henția fiul, Ioanid și dna Rogaska, — iar sculptorii prin dnii M. Gheorghiu și Storek senior.

SCULPTURĂ.

Monumentul independenței la București. Corpurile legiuitoare ale României au votat la 1902 cincisute de mii de lei pentru ridicarea în București a unui monument în amintirea războiului independenței și în onoarea armatei. Pentru punerea în esecutarea a monumentului s'a constituit acum un comitet sub președința principelui Ferdinand, moștenitorul României. Din comitet fac parte dnii: P. S. Aurelian, Const. Budișteanu, P. P. Carp, Nic. Haralambie, G. Manu, M. Pherekidde, Th. Rosetti, D. A. Sturdza.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Episcopul Radu la Papa. Pr. SSa episcopul dr. Demetriu Radu al Orădii-mari saptămăna trecută a fost primit în audiență de Papa Piu X. Pr. SSa se întoarce la reședința sa la mijlocul lunii decembrie.

Esamen de profesor. Dl dr. *Ales. Pteancu*, profesor la gimnasiul din Beins, a făcut esamen pedagogic la universitatea din Cluj.

Jubileul diecesei Gherlei. Anul acesta s'au implinit 50 de ani de la înființarea diecesei Gherlei. Actul acesta, precum aflăm, s'a serbat în numita diecesă foarte simplu. În toate bisericile s'a oficiat câte un Te-Deum. Atata tot.

Un nou gimnasiu românesc în Bucovina. Fruntașii de la Câmpulung în Bucovina au ținut de curând o întrunire în care au luat hotărîrea să se înființeze în Câmpulung un gimnasiu românesc în care și studiul limbii germane să fie obligator. Se zice că înființarea noului gimnasiu e sprijinită și de președintele țării.

G E E N O U ?

Hymen. Dl *Ioan Roman* absolvent de teologie și dsoara *Iustina Piso* s'au cununat la 26 novembre n. în biserica gr. or. din Mohu. — Dl *Demetriu Bercean*, comerciant în Mehadia, s'a logodit cu dsoara *Stancica Șușoi* din Mehadia. — Dl *Vasilii Mateș*, notar adjunct în Lupac, comitatul Caraș-Severin, s'a cununat la 23 novembre n. cu dsoara *Veturia Popescu* în Rafna.

Apel în folosul Museului istoric român. Comitetul Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român face un nou apel la darnicia publicului pentru ca să vină în ajutorul înființării Museului istoric și etnografic al Românilor din Ungaria și Transilvania. Fondul acestui Museu s'a urcat aproape la 100 000 coroane. Asociațiunea a și început ridicarea falnicului palat în Sibiu, care va avea să adapostescă elenodiile trecutului, produsele muncii și momentele caracteristice ale vieții naționale a poporului român din patrie și are speranța că îl va putea predă destinațiunii sale în cursul anului 1904. Fondul adunat înse încă nu ajunge, de aceea se cere sprijinul călduros al obștei române.

Despărțământul oradan al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român este convocat de către președintele Nicolae Zigre și secretarul Andrei Horvath la adunare generală în Oradea-mare, pe 13/26 decembrie an. c. la orele 10 înainte de miezăzi în sala cea mică a otelului „Arborele verde”. Primind convocarea în momentul d'a pune foara sub presă, nu o putem publică decât în numărul viitor.

Reunținea femeilor române din Blaj, în ultima sa adunare generală, a constatat că anul școlar espirat a dat ajutorare la mai bine de 20 de fetițe. Pentru anul viitor s'a preliminar spre acest scop 400 coroane. În comitet s'a ales dna Camila dr. Pop și ca bărbat de încredere dl Alesandru Ciura.

Societatea oamenilor de litere din România. Membrii fondatori ai cercului Amicilor Literaturii și Artei Române, luând în discuție necesitatea înființării unei Societăți pentru apărarea drepturilor literare și artistice în România, au admis trebuința unei

asemenea societăți și au constituit „Societatea oamenilor de litere și de artă”. În aceasta adunare s'au aprobat și statutele. Procedându-se la alegerea comitetului, s'a proclamat ca președinte dl D. C. Ollănescu, vicepreședinți dnii general Bengescu-Dabija și Al. D. Xenopol, iar ca membrii în comitet dnii Ionnescu-Gion, Nicolae Petrașcu, Th. D. Speranță și I. Mineu. Dl Nicolae Petrașcu este însărcinat cu conducerea direcțiunii și dl H. G. Lecca va funcționa ca secretar. Membrii în juriul de arbitraj au fost proclamați dnii: Barbu Delavrancea, N. Mandrea, I. Kalinderu, B. P. Hașdeu, N. Grigorescu, dr. C. I. Istrati, Gr. Ștefănescu, C. Stăncescu și T. G. Djuvara.

Medic nou în Brad. Dl dr. *Tiberiu Tisu*, originar din Cebea în Zarand, a fost ales medic cercual în Brad, în locul repozatului dr. Ioan Rusu.

Jubileul anectării Dobrogei. Saptămăna trecută s'a serbat la Constanța și la Tulcea jubileul de 25 ani al reocupării Dobrogei de către România. La Constanța, guvernul a fost reprezentat prin dl prim-ministru Sturdza, iar la Tulcea prin ministrul de interne dl V. Lascar.

Femeile engleze la alegeri. De curând s'a făcut în Anglia alegerea de deputat a ministrului Lyttelton. Densul fiind bolnav, ajutorul principal și cel mai puternic i l-a dat dna Lyttelton, care a cîndat circumscripțiile electorale, îmbrăcată într'o rochie de dantelă albă, a ținut cuvântări poporului, una la ora doue lucrătorilor berari, la ora patru funcționarilor de la căile ferate și la ora cinci și jumătate lucrătorilor de la usinele de gaz. Partidul liberal în schimb nu s'a lăsat mai pe jos și în contra doamnei Lyttelton a pus un întreg batalion de doamne și anume dnele Berridge soția candidatului opozițiunii, apoi sora lui, contesa de Warwick, miss Mac Laren Ramsay, secretarea comitetului „Federațiunea liberală a femeilor”, dna A. Majoribanks, vicepreședintă în aceeaș federațiune, precum și o cântăreabă, miss Olivier, care venise să cânte liberul schimbism și avantajele lui, în întrunirile politice ale dlui Berridge. Și cu tot batalionul de dame și dragălașele ciripituri de priveghetoare ale lui Miss Olivier, dl Berridge a... cădut. Poate că reușă dacă îi da în gând dlui Berridge să pue și pe soacra dsale să lupte în contra dlui Lyttelton.

Au murit: Ștefan Orășanu, unul din cei mai distinși bibliografi români, la București, în saptămăna trecută; — *George Constantini*, fost vicecomite al comitatului Arad și deputat dietal, în Arad, în etate de 84 ani; — *Petru Mioc*, notar cercual în Mercina, comitatul Caraș-Severin, la 24 novembre, în etate de 52 ani.

Călințarul saptămănei.

Dumin. a 26-a după Rusaliu, ev. 9 dela Luca, gl. 1, v. 4

Ziua sept.	Călințarul vechiu	Călinț nou
Duminecă 23	P. Amfilochie	6 Nicolae
Luni 24	† M. Ecaterina	7 Ambrosie
Marti 25	Clement	8 (f) Zem. Născ.
Mercuri 26	C. Alipie	9 Leucadia
Joi 27	M. Iacob Persul	10 Iudita
Vineri 28	M. Stefan	11 Damascchin
Sămbătă 29	M. Paramon	12 Maxeinte

Proprietar, redactor respunțător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296b.)

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1903.

Budapesta—Oradea—Predeal—București						București—Predeal—Oradea—Budapesta.						
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	2 —	5 45	9 15	București	pleacă	—	7 50	—	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Predeal	"	—	3 32	—	1 12
Szajol	"	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33	Brașov	sosește	—	5 00	—	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	—	7 48	5 8	2 45
Berettyó-Ujfalú	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	—	8 27	5 58	3 15
M.-Peterd	"	—	3 —	—	1 00	—	Homorod Kőhalom	"	—	10 03	7 44	4 23
M.-Keresztes	"	—	3 12	—	1 14	—	Sigbișora	"	—	11 40	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	—	1 36	—	Mediaș	"	—	12 40	10 58	6 37
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	—	1 25	11 50	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	—	2 16	12 40	—
Velența	"	—	4 17	—	2 31	2 26	Küküllőszeg (Blaș)	"	—	2 21	12 58	—
F.-Oșorhei	"	—	4 28	—	2 42	—	Teiuș	sosește	—	3 02	1 42	7 35
Teleagd	"	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07
Aleșd	"	†1 04	5 08	†7 28	3 21	†3 05	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29
Vad	"	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26	Felvinț	"	12 54	4 20	9 30	2 51
Ciucea	"	2 14	6 42	8 37	4 52	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58
Huedin	"	2 46	7 23	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11
Jegenye	"	3 10	7 55	†9 33	†6 01	—	Ar. Gyéres	"	2 30	5 12	10 30	3 48
Cluș	sosește	3 42	8 37	10 08	6 59	5 55	Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02
Cluș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Cluș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 24
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluș	pleacă	5 23	7 00	12 53	6 17
Ar. Gyéres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	†6 11	7 59	†1 33	7 21
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	2 05	7 58
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	—	Ciucea	"	7 09	9 19	2 38	8 37
Felvinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	—	Vad	"	7 47	10 08	3 20	9 32
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	†7 59	10 25	†3 32	9 49
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	†3 44	10 07
"	pleacă	—	12 24	—	1 43	8 37	F.-Oșorhei	"	—	11 01	—	10 27
Küküllőszeg (Blaș)	"	—	1 07	—	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	—	10 37
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—	Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	4 09	10 44
Kis Kapus	"	—	2 15	—	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 15	11 04
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	—	11 14
Sighișoara	"	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	—	12 05	—	11 37
Homorod-Kőhalom	"	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	"	—	12 17	—	11 50
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalú	"	9 23	12 29	4 52	12 05
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37
București	"	—	8 05	—	—	9 10	Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 35	7 10

Oradea-Mare—Arad.					Arad—Oradea-Mare.						
		Person.						Person.			
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4 45	7 —	Arad	pleacă	5 10	11 20	9 35	
Ósi	"	10	30	4 56	7 16	Chitighaz	"	6 14	12 31	10 54	
Less	"	10	48	5 05	7 40	Ciaba	sosește	6 40	12 57	11 24	
Cefa	"	11	03	5 34	8 05	Ciaba	pleacă	7 —	1 38	4 50	
Salonta	"	11	26	6 20	8 46	Giula	"	7 27	2 02	5 26	
Kőtegyán	"	11	44	6 24	9 15	Sarkad	"	7 47	2 22	5 54	
Sarkad	"	11	54	6 33	9 31	Kőtegyán	"	7 57	2 32	6 10	
Giula	"	12	18	6 57	10 01	Salonta	"	8 23	2 57	6 47	
Ciaba	sosește	12	37	7 29	10 30	Cefa	"	8 42	3 15	7 18	
Ciaba	pleacă	2	05	7 41	4 32	Less	"	9 04	3 33	7 51	
Chitighaz	"	2	34	7 56	5 38	Ósi	"	9 21	3 49	8 16	
Arad	sosește	3	32	9 —	6 05	Oradea-Mare	sosește	9 32	4 00	8 31	

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii săm-
nați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.